

Debreceni Ítéltábla

Bf.II.527/2008/13. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, **2009. évi április hó 29. napján** tartott nyilvános *ülés* alapján meghozta a következő

v é g z é s t :

Az életveszélyt okozó testi sértés büntette és más bűncselekmények miatt I.r.vádlott és társa ellen indított büntetőügyben a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2008. évi július hó 4. napján kihirdetett 3.B.755/2006/45. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy I.r.vádlott által elkövetett bűncselekmény megnevezése helyesen testi sértés büntette (Btk.170.§.(1)bek.(5)bekezdés I.fordulat).

Indokolás:

A megyei bíróság a rendelkező részben megjelölt ítéletével I.r. vádlottat életveszélyt okozó testi sértés büntette [Btk. 170.§ (1), (5) bekezdés I. fordulat] miatt 2 év fegyházbüntetésre és 300.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte. A fegyházbüntetést 5 év időtartamra felfüggesztette azzal, hogy a próbaidő tartama alatt az I.r. vádlott pártfogó felügyelet alatt áll. II.r. vádlottat ugyanakkor garázdaság vétsége [Btk.271.§ (1) bekezdés] és rongálás vétsége [Btk. 324.§ (1) bekezdés] miatt 360 napi tétel, napi tételenként 500 forint, összesen 180.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről, továbbá a bűnügyi költség viseléséről.

Az első fokú ítélet ellen a megyei főügyészség képviselője jelentett be fellebbezést a vádlottakkal szemben kiszabott büntetések súlyosítása érdekében. Álláspontja alapján az irányadó bűnösségi körülményekre figyelemmel a büntetés céljait nem kellően szolgálják az elsőfokú bíróság által alkalmazott büntetések. Ezért I.r. vádlott esetében hosszabb tartamú és végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását, valamint közügyektől eltiltás mellékbüntetés alkalmazását, míg II.r. vádlott esetében fegyházbüntetést indítványozott.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.329/2008/1-I. számú átiratában az ügyész fellebbezést azzal a változtatással tartotta fenn, hogy II.r. vádlott esetében közérdekű munka büntetés kiszabását, I.r. vádlott testi épség elleni cselekménye megnevezésének testi sértés büntettére helyesbítését, továbbá a pártfogó felügyeletre vonatkozó

rendelkezés mellőzését indítványozta. Átiratában kifejtette azt, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, mikor tanú gyermekágyas állapotát a Be. 296.§ (1) bekezdés a) pontjában írt feltételnek tekintve, a nyomozási tanúvallomását ismertetéssel tette a tárgyalás anyagává. Ugyancsak az elsőfokú bíróság perrendi szabálysértéseként értékelte, hogy tanú tárgyalási kihallgatása mentességi jogára történt kifejezett figyelmeztetése ellenére történt, ugyanakkor a tanúvallomás bizonyítékok körében történő felhasználhatósága mellett érvelt. Átiratában az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás kiegészítésére is indítványt tett II.r. vádlott sérülései körében azzal, hogy „a tarkótájéék zúzódása ütés következtében jött létre”, valamint a rongálási cselekmény sértettjének megnevezését tartotta szükségesnek. Emellett a bizonyítékok köréből kirekeszteni indítványozta tanú vallomását a Be. 82.§ (1) bekezdés b) pontjában foglalt figyelmeztetés elmaradása miatt, továbbá tanú vallomását a lépcsőzetes figyelmeztetése elmaradása miatt.

A perorvoslat nem alapos.

Az ítélet tábla a Be. 361.§ (1) bekezdés szerinti nyilvános ülésen bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást teljes terjedelmében a Be. 348.§ (1) bekezdése alapján.

A felülbírálat során az ítélet tábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a lényeges perrendi szabályok betartásával folytatta le eljárást, azonban relatív, kisebb súlyú eljárási szabálysértések történtek az alábbiak szerint.

- 1.) A megyei bíróság a 2006. december 19. napján tartott nyilvános tárgyalásán II.r. vádlottat azt megelőzően nyilatkoztatta a bűnösség kérdésében, mielőtt a Be. 117.§ (2) bekezdésében írt hallgatási jogára kioktatta volna. [B.755/2006/7. jegyzőkönyv 10. oldal] Az állandósult bírói gyakorlat szerint a bűnösségre vonatkozó nyilatkozat a vallomás része, beszerzése előtt ki kell oktatni a terheltet a hallgatás jogára.
- 2.) A megyei bíróság tanút a 2006. december 19. napján tartott nyilvános tárgyalásán annak ellenére nem oktatta ki a Be. 82.§ (1) bekezdés b) pontjában írt mentességi jogára - azaz arra, hogy a vallomást megtagadhatja, ha magát bűncselekmény elkövetésével vádolná -, hogy II.r. vádlott testi épségét sértő cselekvőség tekintetében őt terhelő adatok is felmerültek. II.r. vádlott 2006. december 19. napján fogatosított tárgyalási kihallgatásakor ugyanis akként nyilatkozott, hogy őt hátulról megütötte [B.755/2006/7. jegyzőkönyv 13.,24.,45., 48. oldal], mely terhelti vallomást tanú vallomása [B.755/2006/7. jegyzőkönyv 43-45. oldal] és tanú vallomása is [B.755/2006/7. jegyzőkönyv 47-49. oldal] alátámasztott.

A figyelmeztetés elmaradása azonban nem eredményezhette a Be. 82.§ (2) bekezdés alapján 3. mondata alapján tanú egész vallomásának kirekesztését a bizonyítékok köréből. A Legfelsőbb Bíróság legutóbb a BH 2006.317. számon közzétett eseti döntésében mutatott rá arra, hogy a tanúkat megillető, a Be. 82.§ (1) bekezdés b) pontjában írt - részleges - mentességi jog az önvád tilalmából fakadóan kizárólag abban a kérdésben illeti meg a tanút, így vallomásának azon

részére vonatkozik, amelyben magát (vagy hozzátartozóját) bűncselekmény elkövetésével vádolhatná. Abban a kérdéskörben amelyre a mentességi jog nem vonatkozik - azaz az önvád lehetősége fel sem merül - a Be. 82.§ (2) bekezdése a tanúvallomás bizonyítékértékeléskor történő figyelembevételét nem zárja ki.

Ugyanakkor az ítéletábra utal arra, hogy a Be. 82.§ (1) bekezdésben írt mentességi jogra történő kioktatást az eljárás valamennyi szakaszában, minden egyes kihallgatás alkalmával fogantatosítani kell arra is figyelemmel, hogy a tanú személyi körülményei bármikor megváltozhatnak.

Mindezek alapján - az ügyési állásponttól részben eltérően - tanú I.r. és II.r. vádlottak cselekvőségére vonatkozó - mind nyomozási, mind tárgyalási - vallomásrészei felhasználhatóak bizonyítékként. A tanúnak kizárólag a saját cselekvőségét érintő - tagadásban realizálódó - vallomásrészei rekesztendők ki a bizonyítékok köréből a Be. 82.§ (2) bekezdés és 78.§ (4) bekezdésére figyelemmel.

- 3.) A megyei bíróság szintén a 2006. december 19. napján tartott nyilvános tárgyalásán kihallgatott tanút - II.r. vádlott feleségét - a jegyzőkönyv tanúsága szerint kizárólag a Be. 81.§-ban foglaltakra oktatta ki. A jegyzőkönyv ezt meghaladóan nem tartalmazza a Be. 82.§ (1) bekezdés a) és b) pontjában foglalt mentelmi jogára történő figyelmeztetés megtörténtét.

A megyei bíróság szükségtelenül oktatta ki a tanút a Be. 81.§-ban foglalt tanúzási akadályokra, hiszen a tanú nem lelkész, illetőleg egyházi személy, vagy védő, nem hatósági tanú, a vallomás megtételét szellemi és testi állapota sem zárta ki, de államtitokról, illetőleg szolgálati titokról sem lehet tudomása jelen ügyből kifolyólag.

tanú a Be.601.§ (3) bekezdés folytán alkalmazandó Btk. 137.§ 6. pontja szerint II.r. vádlott hozzátartozója. Erre figyelemmel a tanút megillette a Be. 82.§ (1) bekezdés a) pontjában foglalt mentelmi jog, mely a vallomástétel teljes terjedelmű, minden kérdésre kiterjedő megtagadását teszi lehetővé. A tanú erre történő kioktatásának hiánya miatt - mind nyomozás során, mind tárgyaláson tett - vallomása teljes egészében kirekesztendő volt a bizonyítékok köréből. [Be. 82.§ (2) bekezdés; Be. 83.§ (1) bekezdés, Be. 84.§; Be. 78.§ (4) bekezdés] E körben a Be. 82.§ (1) bekezdés b) pontjában foglalt mentelmi jogra történő kioktatás jegyzőkönyvezésének hiánya - a kioktatás lépcsőzetes jellegére figyelemmel - már relevanciával nem bírt.

- 4.) A megyei bíróság a 2008. január 10. napján tanúként hallgatta tanút, aki I.r. vádlott testvére, azaz hozzátartozó. A Be. 82.§ (1) bekezdés a) és b) pontjában írt mentelmi jogára történő figyelmeztetése ugyanakkor nem szó szerint, hanem jogszabályhelyre utalással került jegyzőkönyvezésre. A Be. 82.§ (2) bekezdés 2. mondata egyértelműen fogalmaz akként, hogy a figyelmeztetést és a figyelmeztetésre adott választ szó szerint kell jegyzőkönyvezni. Ugyanezen törvényhely 3. mondata szerint a szó szerinti figyelmeztetés és annak pontos

jegyzőkönyvezésének elmaradása a tanúvallomás bizonyítékok köréből történő kizárását vonja maga után.

A mentességi jogra történő figyelmeztetés és arra adott válasz szó szerinti jegyzőkönyvezése garanciális jelentőségű. Erre figyelemmel e körben nem elegendő a jogszabályhelyre utalást tartalmaznia a jegyzőkönyvnek, hanem a releváns figyelmeztetést szó szerint kell jegyzőkönyvezní. A figyelmeztetés szó szerinti jegyzőkönyvezésének elmaradása - a figyelmeztetés tényeleges megtörténte esetében sem - maga után vonja a tanúvallomás kirekesztésének következményét a bizonyítékok köréből. Az előzőekben is írtakra figyelemmel tanú vallomása - ügyészi állásponttól eltérően - bizonyítékként tehát nem volt értékelhető. [Be.82.§ (2) bekezdés; Be. 78.§ (4) bekezdés]

E körben utal az ítéltábla ugyanakkor arra, hogy tanú 2006. április 1. napján a nyomozóhatóságon megtett tanúvallomást a megyei bíróság a 2007. július 13. napján tartott tárgyalásán hivatalból törvényesen tette az eljárás anyagává. A szülest követő 4-5 napos gyermekágyas állapot ugyanis egyértelműen aránytalanul megnehezíti a tárgyaláson való megjelenést, ezért - ügyészi állásponttól eltérően - az a Be. 296.§ (1) bekezdés a) pontja körébe vonható. A jogszabályhely nem tartalmaz más kitélt, ezért nincs akadálya annak, hogy írásbeli vallomás hiányában, vagy akár kiküldött bíró által foganatosított kihallgatás hiányában kerüljön a tárgyaláson felolvasásra a tanú eljárás korábbi szakaszában tett vallomása. Megjegyzendő azonban az, hogy a tanú nyomozás során tett vallomása annak ellenére sem volt figyelembe vehető bizonyítékként, hogy a nyomozási tanúkihallgatási jegyzőkönyv törvényesen tartalmazza a szükséges figyelmeztetéseket. A tanú tárgyalási figyelmeztetésének törvénynek megfelelő jegyzőkönyvezési hiányosságra ugyanis ezt követően, 2008. január 10. napján maradt el. A tanút pedig - ahogy az ítéltábla az előzőekben már utalt rá - minden kihallgatása alkalmával - figyelmeztetni kell mentességi jogára.

- 5.) A megyei bíróság 2008. július 4. napján tartott tárgyaláson [B.755/2006/7. jegyzőkönyv] sükségtelenül oktatta ki I.r. vádlott feleségét - nét - és leányát - - a Be. 82.§ (1) bekezdés c) pontjában foglaltakra. Esetükben foglalkozáshoz fűződő titoktartási kötelezettség nem merült és nem is merülhetett fel. A figyelmeztetéseket az ügyben releváns körre kell korlátozni, ugyanis a sükségtelen figyelmeztetések lehetővé teszik, hogy figyelmetlenség miatt a tanúban a ténylegesen sükséges és indokolt, az ügyben releváns figyelmeztetések ne tudatosuljanak. Jelen esetben elegendő lett volna a tanúkat lépcsőzetesen kioktatni. [Be. 82.§ (1) bekezdés a) és b) pont]

Itt jegyzi meg az ítéltábla azt, hogy az igazságügyi szakértőket a Be. 110.§ (1) bekezdés alapján elegendő egy ízben szakértői esküjükre figyelmeztetni a minden kihallgatás alkalmával megejtett hamis szakvéleményadás törvényi következményeire történő kioktatás helyett. [B.755/2006/7.; /8.; /36.; /44. számú tárgyalási jegyzőkönyvek]

Szükséges utalni arra is, hogy a tárgyaláson jelen lévő vádlottak, védők, tanúk, szakértők hallgatóságnak nem tekinthetők, kioktatásuk a csend és a rend megtartására és rendzavarás következményeire sürgősen. [Be.281.§ (1) bekezdése]

Az eljárási szabálysértések - azok relatív jellege okán - sem önmagukban, sem összességükben nem befolyásolták az ügy érdemi elbírálását.

Az elsőfokú bíróság az ügyben a szükséges körben lefolytatta a bizonyítást és a bizonyítékok helytálló mérlegelésével döntően megalapozott tényállást állapított meg. A tényállás azonban a Be. 351.§ (2) bekezdés b) pontban írt hiányosság és a c) pont szerinti iratellenesség miatt az alábbiakkal kiegészítendő és helyesbítendő volt az iratok tartalma útján a Be. 352.§ (1) bekezdés a) pont alapján.

1.) Az elsőfokú ítélet 4. oldalán I.r. vádlott előéletére vonatkozó személyi rész 9. pontja akként helyesbítendő, hogy a Nyíregyházi Városi Bíróság 2001. október 31. napján kelt ítélete helyesen B.1674/2000/14. [nyomozási irat 267-271. oldal]

2.) Az elsőfokú ítélet 5. oldalán II.r. vádlott előéletére vonatkozó adatokat rögzítő 1. pont akként helyesbítendő, hogy a Nyíregyházi Városi Bíróság 1996. március 22. napján jogerőre emelkedett 10.Fk.435/1996/3. számú ítéletével szabott ki 7 hónap börtönbüntetést, mely büntetésből kedvezményrel helyesen 1997. február 13. napján szabadult. [nyomozási irat 307-311. oldal]

3.) Az elsőfokú ítélet 6. oldalának 6. bekezdése hiányossága és iratellenessége okán akként helyesbítendő, hogy használatában lévő és általa is vezetett, de édesapjuk - - tulajdonát képező forgalmi rendszámú márkájú gépkocsival indultak a városba. [nyomozási irat 139. oldal]

4.) Az ítélet 7. oldalának 4. bekezdésében rögzített tényállás II.r. vádlott sérüléseinek körében iratellenessége okán azzal helyesbítendő, hogy „A II.r. vádlott a tarkótájékanak zúzódását is elszenvedte kis erejű tompa erőbehatás következtében.”

Az eljárás során több tanú is arról számolt be, hogy a kisbalt előtti verekedés alkalmával II.r. vádlott el is esett. tanúvallomása nyomozási irat 159. oldal; tanúvallomása nyomozási irat 181. oldal és B.755/2006/7. számú tárgyalási jegyzőkönyv 30. oldal; tanúvallomása B.755/2006/7. számú tárgyalási jegyzőkönyv 47. oldal; tanúvallomása nyomozási irat 255. oldal és B.755/2006/7. számú tárgyalási jegyzőkönyv 50-51. oldal]

Felmerült az eljárásban olyan adat is, hogy II.r. vádlott tarkótájékanak sérülése - nem I.r. vádlott által kifejtett - ütés következtében keletkezett. [II.r. terhelt vallomása nyomozási iratok 325. oldal és B.755/2006/7. számú tárgyalási jegyzőkönyv 13., 24., 45., 48. oldalai; tanúvallomása nyomozási irat 235. oldal és B.755/2006/7. számú tárgyalási jegyzőkönyv 44. oldal tanúvallomása nyomozási irat 245. oldal és B.755/2006/7. számú tárgyalási jegyzőkönyv 47-49. oldal]

Dr. Fodor Mihály igazságügyi szakértő a nyomozási iratok 119-123. oldalain elfekvő 338/2006. számú szakvéleményében a II.r. vádlott tarkótájéki sérülését eleséstől származónak véleményezte nagy valószínűséggel. Ugyanakkor a 2006. december 19. napján tartott elsőfokú tárgyaláson valószínűnek tartotta az ütés következtében való keletkezést is. [B.755/2006/7. számú tárgyalási jegyzőkönyv 17. oldal]

Tekintettel arra, hogy Dr. Fodor Mihály igazságügyi szakértő a II.r. vádlott tarkótájékának sérülésének keletkezése körében valószínűségi véleményt adott és a keletkezés lehetséges módja körében több eltérő adat is felmerült, így az ítélet tábla kizárólag a sérülés tényét találta ítéleti bizonyossággal rögzíthetőnek a tényállásban.

Az előzőekben írt kiegészítésekkel és helyesbítésekkel az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás minden tekintetben megalapozottá vált, így a Be. 352.§ (2) bekezdése alapján a felülbírálat alapját képezhette.

A megyei bíróság helytállóan alapozta a vádlottak beismerő vallomására és közvetlen észlelettel bíró tanúk vallomásaira, illetőleg a szakértői véleményekre az ítélet tényállását, mely körben a vádlotti védekezések elvetésének ésszerű indokait adta.

Indokolásából ugyanakkor tanúk vallomásainak értékelése, a tanúvallomások bizonyítékok köréből történő kirekesztése okán mellőzendő. Így mellőzi az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének 16. oldal 8. bekezdésétől kezdődően a 17. oldal 6. bekezdésével bezárólag rögzített részeit.

A megyei bíróság okszerűen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és törvényesen minősítette a vádlottak cselekvőségét.

Helytelenül nevezte meg azonban ítéletének rendelkező részében I.r. vádlott cselekményét a Legfelsőbb Bíróság 61. számú Büntető Kollégiumi Véleményének 1. és 5. pontjában foglaltakra figyelemmel. Ezt az ítélet tábla pontosította a cselekmények elkövetésekor hatályos Btk. szöveg alkalmazásával.

A megyei bíróság a büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket is nagyrészt helyesen vette számba. Mellőzendő azonban a súlyosító körülmények köréből II.r. vádlott esetében a halmazatra történő utalás. A II.r. vádlott esetében ugyanis ezen körülmény súlyosítóként értékelése a kétszeres értékelés büntetőjogi tilalmába ütközne, figyelemmel a Btk. 85.§ írtakra. Súlyosító körülményként a halmazat kizárólag kettőnél több cselekmény esetében jöhet szóba. Ugyanakkor súlyosító körülményként kell, hogy értékelésre kerüljön II.r. vádlott provokáló és kezdeményező szerepe.

Emellett enyhítő körülményként értékelendő I.r. vádlottnál a szándékának eshetőleges volta, valamint az a tény, hogy a verekezésben maga is megsérült.

Enyhítő körülményként kell értékelni II.r. vádlott esetében a rongálási cselekményével okozott kár megtérítését is.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke